

KIESRAAD

GEVESTIGD IN HET GEBOUW VAN HET MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN TE 'S-GRAVENHAGE - TEL. (070) 71 79 11

Schedeldoekshaven 200
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Uw brief van
28-11-1989

Ons kenmerk
4427

's-Gravenhage,
9 maart 1990

Onderwerp
**Integratie van de Wet Europese
verkiezingen in de Kieswet**

Bij uw bovenvermelde brief hebt u de Kiesraad verzocht advies uit te brengen over de wijze waarop de Wet Europese verkiezingen kan worden geïntegreerd in de Kieswet. Hierop was vanuit de Tweede Kamer aangedrongen bij de behandeling van wetsontwerp nr. 21 151.

De Kiesraad heeft kennisgenomen van de relevante gedeelten van de kamerstukken en handelingen.

Het is de Raad opgevallen, dat vanuit de Tweede Kamer uitdrukkelijk is gevraagd geen advies te vragen over de wenselijkheid van integratie van beide wetten, doch slechts over de wijze waarop een dergelijke integratie zou moeten plaatsvinden.

De Kiesraad is echter van oordeel, dat zijn in de wet vastgelegde adviserende taak met betrekking tot de aangelegenheden die het kiesrecht en de verkiezingen betreffen, meebrengt dat de Raad niet alleen dient te adviseren over de wijze waarop het kiesrecht in wetgeving wordt geregeld maar ook over de vraag of bepaalde wetgeving nodig en wenselijk is. De Raad neemt dan ook de vrijheid met een beroep op het bepaalde in artikel A 2, eerste lid, van de Kieswet om u eigener beweging van advies te dienen over de wenselijkheid van integratie van de Wet Europese verkiezingen in de Kieswet.

De recentelijk tot stand gekomen algehele herziening van de Kieswet is een omvangrijke wetgevingsoperatie geweest. Het is de Raad bekend dat het grote aantal wijzigingen in procedures en formaliteiten rond verkiezingen die deze herziening met zich mee heeft gebracht, de gemeenten, die in hoofdzaak met de uitvoering van de Kieswet zijn belast, de nodige hoofdbreken heeft bezorgd. Op verschillende plaatsen in den lande zijn dan ook cursussen en voorlichtingsbijeenkomsten belegd om degenen die met de uitvoering van de

Kieswet zijn belast, wegwijs te maken in de talrijke procedurewijzigingen die het gevolg zijn van de herziening van die wet. De Kiesraad acht het van groot belang dat op deze wijze getracht wordt te voorkomen dat zich bij de komende gemeenteraadsverkiezingen problemen zullen voordoen met betrekking tot de toepassing en de uitleg van de bepalingen van de nieuwe Kieswet.

In het licht van het voorgaande is de Kiesraad van oordeel, dat het hoogst onverstandig zou zijn thans een nieuwe wijziging van de Kieswet aanhangig te maken. Daartoe zou zo kort na de algehele herziening van de wet slechts moeten worden overgegaan, indien daarvoor zwaarwegende argumenten zijn aan te voeren (bv. noodzakelijke reparatiewetgeving). Zodanige zwaarwegende argumenten heeft de Raad evenwel niet kunnen opmaken uit de bij uw adviesaanvraag gevoegde kamerstukken. De argumenten die vanuit de Kamer zijn aangevoerd voor integratie van de Wet Europese verkiezingen in de Kieswet, acht de Raad - met alle respect - van overwegend "kosmetische" aard. Dit geldt met name voor het argument dat het doel zou moeten zijn: één Kieswet voor alle verkiezingen die in Nederland worden gehouden.

Dat het integreren van beide wetten voordelen zou hebben voor hen die in de dagelijkse praktijk belast zijn met de organisatie van de verkiezingen ontgaat de Raad ten enenmale. Veeleer zou kunnen worden gesteld, dat het voordelen biedt dat de afwijkingen van de normale verkiezingsbepalingen, die bij de Europese verkiezingen (en derhalve slechts één maal in vijf jaar) gelden, in een afzonderlijke (afdeling van de) wet zijn neergelegd. Ook het aan de deregulering ontleende argument gaat naar het oordeel van de Raad niet op. Het integreren van de afwijkende bepalingen die voor de Europese verkiezingen gelden in de bepalingen van de Kieswet zal de leesbaarheid van de toch al ingewikkelde Kieswetbepalingen niet ten goede komen. Terecht heeft de regering dan ook op pagina 2 van de memorie van antwoord bij wetsontwerp 21 151 opgemerkt, dat verwerking van de bepalingen inzake de Europese verkiezingen in Afdeling II van de Kieswet afbreuk zou doen aan de toegankelijkheid van de wet.

Met betrekking tot het onderbrengen van de gehele Wet Europese verkiezingen in een nieuw te vormen afdeling van de Kieswet merkt de regering in die memorie van antwoord op, dat zij niet inziet wat het voordeel daarvan zou zijn ten opzichte van de bestaande situatie. De Kiesraad onderschrijft dit standpunt van de regering. De Raad voegt daar nog aan toe, dat het onderbrengen van de huidige Wet Europese verkiezingen in een afzonderlijke afdeling van de Kieswet, nu de hoofdstukindeling van de Kieswet het volledige alfabet beslaat, tot een wijziging van de hoofdstukindeling en een vernummering van artikelen zou moeten leiden. De Raad acht dit ongewenst nu de met de uitvoering van de wet belaste ambtenaren en andere betrokken zich nog onlangs vertrouwd hebben moeten maken met een nieuw opgezette Kieswet. Zoals u bekend is, werkt de hoofdstukindeling en artikelnummering van de Kieswet door in het Kiesbesluit en in de bij ministeriële regeling vastgestelde modellen.

In de memorie van antwoord bij voormeld wetsvoorstel heeft de regering nog gewezen op het tijdelijke karakter van de nationale regeling betreffende de Europese verkiezingen in afwachting van de totstandkoming van een eenvormig kiesstelsel op Europees niveau. Hoewel de Kiesraad met de Tweede Kamer van

oordeel is, dat de totstandkoming van een dergelijk eenvormig kiesstelsel voor de Europese verkiezingen niet op korte termijn te verwachten is, vormen deze mogelijke ontwikkelingen naar het oordeel van de Raad toch een reden temeer om niet tot integratie van de Wet Europese verkiezingen in de Kieswet te besluiten. Immers aan te nemen valt, dat een dergelijk eenvormig kiesstelsel op een aantal punten niet onaanzienlijke afwijkingen van het in Nederland geldende kiesstelsel zal vertonen.

Het voorgaande brengt de Kiesraad ertoe u met klem te ontraden een wetsvoorstel in te dienen waarbij de Wet Europese verkiezingen in de Kieswet wordt geïntegreerd. Zoals in het voorgaande is uiteengezet, zou een dergelijke wijziging geen materiële verbetering opleveren. Wel zou deze tot nieuwe inwerkingsproblemen leiden bij diegenen die pas kort geleden vertrouwd zijn geraakt met de nieuwe Kieswet.

De Kiesraad wijst er ten slotte op, dat de ervaring leert dat de voorbereiding van een wetwijziging, zoals door de Tweede Kamer beoogd, een niet onaanzienlijk beslag zal leggen op de tijd van (schaarse) wetgevingsambtenaren en van het parlement. De vraag dient te worden gesteld of het belang van de voorgestelde wijziging dit rechtvaardigt. Een vraag, die de Raad, alles afwegende, ontkennend beantwoordt.

In afwachting van uw reactie op het voorgaande zal de Kiesraad de advisering over de vormgeving van de integratie van de Wet Europese verkiezingen in de Kieswet aanhouden.

De Kiesraad,

(w.g.) J.H. Prins, voorzitter

(w.g.) F.J.W.M. van Dooren, secretaris